

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi väestönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestönsuojelulain säännöksiä väestönsuojelulautakunnasta vastaamaan kunnallislain säännöksiä. Väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan vaalia ei enää alistettaisi lääninhallituksen vahvistettavaksi. Säännökset väestönsuojien rakentamista koskevan yleissuunnitelman vahvistamisesta ja

väestönsuojelulautakunnan ohjesäännöstä jätettäisiin pois laista. Kunnan väestönsuojelujärjestyksen vahvistaminen siirtyisi sisäasiainministeriöltä lääninhallitukselle.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pian sen jälkeen, kun Eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Väestönsuojelulautakuntaa koskevat säännökset

Väestönsuojelulain (438/58) 16, 17 ja 19 §:ssä on väestönsuojelulautakuntaa koskevia säännöksiä. Niiden mukaan kunnassa on väestönsuojelulautakunta, johon valtuusto valitsee neljäksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja kuusi jäsentä. Lautakunta valitsee keskuudetta varapuheenjohtajan. Siihen ei valita varajäseniä. Valtuusto hyväksyy lautakunnalle ohjesäännön, joka toimitetaan lääninhallituksen vahvistettavaksi. Väestönsuojelulautakunnan päätöksestä valitetaan lääninhallitukseen, paitsi milloin päätös kunnallislain mukaan voidaan siirtää kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Kunnassa, jossa ei ole suojelukohdetta, voidaan lautakunta jättää asettamatta, mikäli sisäasiainministeriö ei toisin määrää. Tällöin huolehtii

lautakunnalle kuuluvista tehtävistä kunnanhallitus tai muu lautakunta, jonka kunnanhallitus määrää.

Kunnallislain (953/76) lautakuntia koskevat yleiset säännökset poikkeavat eräiltä osin siitä, mitä väestönsuojelulaissa on säädetty väestönsuojelulautakunnasta. Kunnallislain 69 §:n mukaan valtuusto valitsee lautakuntaan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet valtuuston toimikaudeksi. Valtuusto nimeää lautakunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Muutoksenhausta lautakunnan päätökseen on kunnallislain 141 §:n 2 momentissa väestönsuojelulain 17 §:ää vastaavat säännökset, joten 17 § voitaisiin muuttaa viittaussäännöksen muotoon.

Esityksen tarkoituksena on saattaa väestönsuojelulain säännökset väestönsuojelulautakunnasta asiallisesti kunnallislain mukaisiksi. Säännökset asioista, joista kunnallislaisissa on yleiset säännökset, ehdotetaan jätettäväksi tarpeettomina pois laista. Samalla luovuttaisiin siitä,

että väestönsuojelulautakunnalla tulee olla valtion viranomaisen vahvistama ohjesääntö, koska lautakunnan tehtävät määrätään nykyisin yleensä johtosäännössä eikä alistamista voida pitää muutoinkaan tarpeellisenä. Johtosääntöä koskevat asiat jäisivät kunnallislain säännösten varaan. Lisäksi esitetään, että myös suojelukohdekunnissa olisi kunnan omana asiana ilman valtion viranomaisten minkään asteista asiaanpuuttumista ratkaista, asetetaanko kuntaan väestönsuojelulautakunta, vai annetaanko sille kuuluvista tehtävistä huolehtiminen kunnanhallitukselle tai muulle lautakunnalle. Väestönsuojelulautakunnan tehtävät eivät siten voi jäädä missään tilanteessa hoitamatta.

1.2. Väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan vaalin alistaminen

Väestönsuojelulain 18 §:n mukaan kunnassa on väestönsuojelulautakunnan apuna väestönsuojelupäällikkö tai -ohjaaja, jonka vaali on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan virka on useissa tapauksissa yhdistetty palopäällikön virkaan. Vuonna 1980 oli 177 kunnassa palopäällikön—väestönsuojelupäällikön yhdistetty päävirka ja 37 kunnassa yhdistetty sivuvirka. Paloja pelastustoimesta annetussa laissa (559/75) ei palopäällikön vaalin alistamista vaadita. Väestönsuojelupäällikön vaalin alistamisvelvollisuus johtaa siihen, että valitus sanotun yhdistetyn viran täyttämisestä ratkaistaan kussakin valitusasteessa eri valitusviranomaisessa. Palopäällikön vaalista tehty valitus ratkaistaan lääninoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa, kun taas valitus väestönsuojelupäällikön vaalista ratkaistaan lääninhallituksessa ja valtioneuvostossa. Tätä on pidettävä asioiden käsittelyn kannalta epätarkoituksenmukaisena. Kun alistamista ei voida muutoinkaan pitää tarpeellisenä, ehdotetaan menettelystä luovuttavaksi. Voimassaolevan lain mukaan kunnassa, jossa ei ole suojelukohdetta, voidaan väestönsuojelupäällikön virka jättää perustamatta, mikäli sisäasiainministeriö ei toisin määrää. Johdonmukaista olisi väljentää kunnan päätäntävaltaa niin, että virka voidaan jättää perustamatta kaikissa kunnissa. Lääninhallitukselle jäisi

tarvittaessa mahdollisuus määrätä virka perustettavaksi.

1.3. Väestönsuojelujärjestys sekä väestönsuojien rakentamista koskeva yleissuunnitelma

Väestönsuojelulain 7 §:n mukaan kunnassa, jossa on suojelukohde ja muussakin kunnassa, jos sisäasiainministeriö niin määrää, on hyväksyttävä väestönsuojelujärjestys. Siinä on tarkemmat määräykset väestönsuojelun järjestelystä ja suojelutoimenpiteistä kunnassa. Väestönsuojelujärjestys on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi. Väestönsuojelulain 11 §:n 3 momentin mukaan valtuuston on hyväksyttävä väestönsuojien rakentamista varten yleissuunnitelma, joka niin ikään on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että väestönsuojelujärjestys alistettaisiin lääninhallituksen vahvistettavaksi, koska sillä on ministeriötä paremmat edellytykset ottaa huomioon paikalliset erityisolosuhteet. Väestönsuojien rakentamista koskevan yleissuunnitelman vahvistamisesta ehdotetaan luovuttavaksi.

2. Asian valmistelu ja lausunnonantajat

Sisäasiainministeriössä virkatyönä tehdystä lakiehdotuksesta on pyydetty lausunto Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta, Finlands Svenska Kommunförbundilta, Suomen Väestönsuojelujärjestö r.y:ltä, väestönsuojeluneuvottelukunnalta ja parlamentaariselta väestönsuojelukomitealta. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon nyt annettavassa esityksessä.

3. Säättämisjärjestys

Väestönsuojelulaki on säädetty perustuslain säätämisessä määrättyssä järjestyksessä. Ehdotetut muutokset ovat kuitenkin sellaisia, etteivät ne vaadi sanottua käsittelyjärjestystä. Esitys voidaan tästä syystä käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

7 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että väestönsuojelujärjestys on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

11 §. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että väestönsuojien rakentamista koskevan yleissuunnitelman vahvistamisesta luovutaisiin. Sen sijaan velvollisuus suunnitelman tekemiseen jäisi ennalleen.

16 §. Pykälän 1 momentissa olisivat ne lautakunnan kokoonpanoa koskevat säännökset, jotka on katsottu tarvittavan kunnallislaisissa säädettyjen lisäksi. Jäsenten lukumäärä pysyy ennallaan. Jäsenille ei asetettaisi enää erityisiä kelpoisuusehtoja, koska eri alojen asiantuntemus on hankittavissa muulla tavoin.

Pykälän 2 momentin mukaan lautakunnan asettamatta jättäminen olisi kunnan ratkaisovallassa. Sisäasiainministeriö ei voisi, kuten nykyisin, määrätä lautakuntaa asetettavaksi, jos kunta on päätenyt toiseen ratkaisuun.

17 §. Pykälässä viitataan kunnallislain muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Muutos merkitsee siirtymistä kunnallisvalitusjärjestelmään. Voimassa olevan lain mukaan lautakunnan päätöksestä tehdään hallintovalitus.

18 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan

vaalia enää alisteta lääninhallituksen vahvistettavaksi. Lainkohdan jälkimmäisen virkkeen mukaisesti virka voitaisiin jättää kunnan harkinnan mukaan perustamatta, ellei lääninhallitus toisin määrää.

19 §. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi 16 §:n 2 momenttiin ja 18 §:ään ehdotettujen muutosten vuoksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiesityksen 16 §:ssä luovutaan siitä, että väestönsuojelulautakunnalla tulee olla valtion viranomaisen vahvistama ohjesääntö. Tämän vuoksi on väestönsuojeluasetuksen (237/59) 22 § tarkoitus tarpeettomana kumota.

3. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pian sen jälkeen, kun Eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

väestönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä lokakuuta 1958 annetun väestönsuojelulain (438/58) 19 § ja muutetaan 7 §, 11 §:n 3 momentti ja 16—18 § näin kuuluviksi:

7 §

Kunnassa, jossa on suojelukohde, ja muussakin kunnassa, jos sisäasiainministeriö niin määrää, kunnanvaltuuston on hyväksyttävä väestönsuojelujärjestys, jossa on tarkemmat määräykset väestönsuojelun järjestelystä ja suojelutoimenpiteistä kunnassa. Väestönsuojelujärjestys on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

11 §

Kunnanvaltuuston on hyväksyttävä yleis-

suunnitelma 2 momentissa mainittujen väestönsuojien rakentamista varten.

16 §

Kunnassa on väestönsuojelun valmistelu-, järjestely- ja toimeenpanotehtäviä varten väestönsuojelulautakunta. Lautakunnassa on vähintään seitsemän jäsentä ja kullakin heistä henkilökohtainen varajäsen.

Väestönsuojelulautakunta voidaan kunnanvaltuuston harkinnan mukaan jättää asettamatta. Tällöin huolehtii sille kuuluvista tehtävistä

kunnanhallitus tai kunnanvaltuuston määräämä lautakunta.

17 §

Muutoksenhausta väestönsuojelulautakunnan päätökseen on voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) on säädetty muutoksenhausta lautakunnan päätökseen.

18 §

Väestönsuojelulautakunnan tai sille kuulu-

vista tehtävistä huolehtivan kunnan muun toimielimen apuna kunnassa on väestönsuojelupäällikkö tai -ohjaaja. Virka voidaan kuitenkin kunnanvaltuuston harkinnan mukaan jättää perustamatta, ellei lääninhallitus toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Matti Abde*

Laki väestönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä lokakuuta 1958 annetun väestönsuojelulain (438/58) 19 § ja
muutetaan 7 §, 11 §:n 3 momentti ja 16—18 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

7 §

Kunnassa, jossa on suojelukohde ja muussakin kunnassa, jos sisäasiainministeriö niin määrää, kunnallisvaltuuston on hyväksyttävä väestönsuojelujärjestys, jossa on tarkemmat määräykset väestönsuojelun järjestelyistä ja suojelutoimenpiteistä kunnassa. Väestönsuojelujärjestys on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi.

Ehdotus

7 §

Kunnassa, jossa on suojelukohde, ja muussakin kunnassa, jos sisäasiainministeriö niin määrää, *kunnanvaltuuston* on hyväksyttävä väestönsuojelujärjestys, jossa on tarkemmat määräykset väestönsuojelun *järjestelystä* ja suojelutoimenpiteistä kunnassa. Väestönsuojelujärjestys on alistettava *lääninhallituksen* vahvistettavaksi.

11 §

Kunnallisvaltuuston on hyväksyttävä yleissuunnitelma 2 momentissa mainittujen väestönsuojien rakentamista varten. *Suunnitelma on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi.*

Kunnanvaltuuston on hyväksyttävä yleissuunnitelma 2 momentissa mainittujen väestönsuojien rakentamista varten.

16 §

Kunnassa on väestönsuojelun valmistelu-, järjestely- ja toimeenpanotehtäviä varten väestönsuojelulautakunta, johon kunnallisvaltuusto valitsee neljäksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan sekä vähintään kuusi jäsentä. *Lautakunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan. Lautakuntaan valittavista on, mikäli mahdollista, ainakin yhden oltava perehtynyt palotoimeen ja yhden rakennusalaan.*

Lautakunta on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä.

Kunnallisvaltuusto hyväksyy väestönsuojelulautakunnalle ohjesäännön joka on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

16 §

Kunnassa on väestönsuojelun valmistelu-, järjestely- ja toimeenpanotehtäviä varten väestönsuojelulautakunta. *Lautakunnassa on vähintään seitsemän jäsentä ja heistä kullakin henkilökohtainen varajäsen.*

Väestönsuojelulautakunta voidaan kunnanvaltuuston harkinnan mukaan jättää asettamatta. Tällöin huolehtii sille kuuluvista tehtävistä kunnanhallitus tai kunnanvaltuuston määräämä lautakunta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Väestönsuojelulautakunnan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla lääninhallitukseen kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saannista.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske päätöstä, joka kunnallislain (642/48) 95 §:n mukaan voidaan alistaa kunnallishallituksen tutkittavaksi.

18 §

Väestönsuojelulautakunnan apuna on kunnassa oleva väestönsuojelupäällikkö tai -ohjaaja, jonka vaali on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

19 §

Kunnassa, jossa ei ole suojelukohdetta, voidaan väestönsuojelulautakunta jättää asettamatta ja väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan virka perustamatta, mikäli sisäasiainministeriö ei toisin määrää. Jos kunnassa ei ole väestönsuojelulautakuntaa, huolehtii sille kuuluvista tehtävistä kunnanhallitus tai muu lautakunta, jonka kunnallisvaltuusto määrää. Kunnallishallitukseen ja lautakuntaan on tällöin sovellettava, mitä 16 §:n 2 momentissa ja 17 §:n 1 momentissa on säädetty.

17 §

Muutoksenhausta väestönsuojelulautakunnan päätökseen on voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) on säädetty muutoksenhausta lautakunnan päätökseen.

18 §

Väestönsuojelulautakunnan tai sille kuuluvista tehtävistä huolehtivan kunnan muun toimielimen apuna kunnassa on väestönsuojelupäällikkö tai -ohjaaja. Virka voidaan kuitenkin kunnanvaltuuston barkinnan mukaan jättää perustamatta, ellei lääninhallitus toisin määrää.

19 §

(Kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .
